

saatter, som vandre her ind i Landet, samt endvidere om den meget ærede Indenrigsminister ikke er findet dels ad diplomatisk Vej og dels gennem Forandringer i Fattiglovgivningen — begge Dele skulle formodentlig til — at søge gennemført som Hovedregel, at der ikke bliver paalagt danske Kommuner nogen Forpligtelse til at sørge for Udlændinge fra Lande, som ikke have paataget sig lignende Forpligtelse til at sørge for danske Undersaatter.

Raben: Det er angaaende det samme Forhold, der nylig blev berørt af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds (Berg), at jeg vil tillade mig at gøre nogle Bemærkninger. Jeg tillod mig allerede ved Sagens første Behandling at henstille til den høitærede Indenrigsminister, om det ikke maatte være paa Tiden ad Lovgivningsveien at træffe nogle Foranstaltninger overfor de Stater, der forlænge Hjemstedsbeviser udstedte, naar danske Undersaatter agte at nedsætte sig der, og jeg skal tillade mig atter at gøre det denne Gang og navnlig begrundet deri, at siden vi havde denne Sag til første Behandling, har den høitærede Indenrigsminister udstedt sit Cirkulære af 30te December 1871, hvorved Sagen jo bringes ind i et andet Stadium. Tidligere ansaaas det ikke for at være Pligt for Kommunerne at udstede ordinære Hjemstedsbeviser, i det Mindste veed jeg, at man mange Steder har negtet det; men efter at dette Cirkulære er udkommet, er det jo en Pligt for Bestyrelsen for enhver Kommune, naar Begjering fremkommer, at udstede Hjemstedsbevis til Enhver, der paa Grund af Fødsel, Ægtekab eller Ophold i lovbestemt Tidsrum paa det vedkommende Sted har erhvervet Forsørgelsesret, med Tilføjning, at den Paagældende og i Forbindelse med ham hans Familie ville blive modtagne til Forsørgelse i Kommunen, saa længe han ikke er bleven Statsborger i en fremmed Stat eller i Udlandet har vundet Forsørgelsesret efter dets Love. Jeg anser det nu for aldeles rigtigt, at der udstedes slige ordinære Hjemstedsbeviser. Jeg veed, at det har lagt Hindringer i Veien for flere danske Undersaatter med Hensyn til at nedsætte sig i fremmede Lande, naar de ikke have kunnet

producere disse Beviser; man har ikke villet tillade, at de giftede sig, man har negtet dem Afgang til Næringsbeviser; det er i alt Fald Tilfældet i Preussen og Schweiz og maasse i flere andre Lande. Men jeg tror, at det vil medføre en hel Del Ulempe for mange danske Kommuner, og at de derved i høi Grad kunne blive prægraverede, og jeg tror navnlig, at det vil blive Tilfældet med de Kommuner, der ligge i Nærheden af Hertugdømmerne. Jeg sætter nu, at en dansk Undersaat begiver sig, forsynet med Hjemstedsbevis, ind i Hertugdømmerne, og at han der bliver syg og trængende til Kommunens Hjælp, saa vil den Kommune, der har udstedt Hjemstedsbeviset, efter min Mening ikke alene have at modtage ham, men tillige have at refundere det Beløb, som hans Kur og Pleie har kostet i det fremmede Land. Maasse jeg tager feil, men jeg kan ikke faae Andet ud deraf, end at netop det ligger i Udstedelsen af Hjemstedsbeviset, at man ikke alene maa modtage ham, men endog refundere til den udenlandske Kommune, medens de danske Kommuner, naar f. Ex. en preussisk Undersaat kommer hertil uden Hjemstedsbevis, vil have at koste Kur og Pleie i paakommende Tilfælde uden at faae Noget refunderet. Det er nu den ene Side af Sagen, den, der angaar den temporære Understøttelse. Men der er ogsaa en anden Side, og det er den, der angaar selve Forsørgelsesretten. Som bekjendt kan enhver Udlænding her i Landet erhverve sig Forsørgelsesret ved et haarigt Ophold, ja under visse Omstændigheder ved kun at opholde sig i over eet Aar, og man kan vel endog saa tænke sig Tilfælde, hvor et Ophold af langt kortere Varighed kan være tilstrækkeligt i saa Henseende. Men nu er det jo Tilfældet, at vore Landsmænd, som møde med Hjemstedsbevis i Hertugdømmerne, ingen finde kunne erhverve Forsørgelsesret der, om de blive der nok saa længe, og jeg finder altsaa, at danske Kommuner i høi Grad ville blive prægraverede ved dette Forhold. Jeg tror, det er nødvendigt, at der opstilles et Gjenfældighedsprincip, og jeg skal henstille til den høitærede Indenrigsminister, om han ikke vilde finde det rigtigt at forandre de nugældende Bestemmelser — selv om det maatte være nødvendigt, at det skete ved Lov—